

Energietransitie: wij gaan er samen voor zorgen dat dit lukt!

Deze bijdrage van Kenteq is gepubliceerd in het boek *Energietransitie en de impact op (v)mbo Techniek*. Dit boek is gepresenteerd tijdens *De internationale onderwijstransitie conferentie*, gehouden op 9 november 2018 in Eindhoven.

Wilt u naar aanleiding van deze bijdrage verder van gedachten wisselen, dan kunt u contact opnemen met Yvonne Morsink via emailadres Yvonne.Morsink@kenteq.nl.

Klimaatverandering is een van de grootste uitdagingen waar de mensheid voor staat, daarover zijn vrijwel alle wetenschappers het eens. De gevolgen kunnen rampzalig zijn, zoals de stijging van de zeespiegel, droogtes en overstromingen. Vooral de generaties na ons zullen hiermee geconfronteerd worden als we niet ingrijpen. Maar gelukkig zijn er ook mogelijkheden om hier iets aan te doen. Energietransitie, de overgang van het gebruik van fossiele brandstoffen naar volledig duurzame energiebronnen, is hierin heel belangrijk. De Klimaatwet die in zomer 2018 is gepresenteerd heeft als doelstelling dat we in 2050 de CO₂-uitstoot in Nederland met 95 procent omlaag brengen ten opzichte van 1990. Achter dit streven gaat een enorme transitie schuil met grote, maatschappelijke gevolgen. Maar wat zou het geweldig zijn als ons dit lukt!

Eén van die gevolgen is een verschuiving in de werkgelegenheid: er gaan banen verdwijnen in de conventionele energie, en er is juist groei in duurzame energieactiviteiten. Bij Kenteq merken we dat de installatiesector mede hierdoor al flink onder druk staat. Vacatures worden moeilijk vervuld, onder meer voor de toepassing van nieuwe energietechnologieën (zonnepanelen, warmtepompen etc.). De komende periode wordt er een tekort verwacht van 15.000 mensen in de volledige sector, op alle niveaus. Om de energietransitie met bijbehorende werkgelegenheid te realiseren moeten in de periode tot 2020 al veel mensen geschoold worden. Het huidige scholingssysteem is daarvoor onvoldoende toegerust. Daarnaast loopt de instroom in reguliere techniekopleidingen (vmbo, mbo) terug de laatste jaren. En, op dit moment zijn er voor jongeren ook nog eens weinig op de energietransitie toegespitste reguliere opleidingen beschikbaar.

Kenteq is ervan overtuigd dat het voor veel beroepen in de energietransitie niet realistisch is om een werknemer af te leveren die direct over alle benodigde kennis beschikt. De installateur van de toekomst heeft steeds vaker zijn of haar eigen specialisme, zoals bijvoorbeeld de integratie van zonneboilers in een verwarmingssysteem. Ontwikkelingen gaan snel, daarom is het belangrijk dat er een goed basisprofiel met technische kennis wordt aangeboden, waarbij vaardigheden worden ontwikkeld die nodig zijn om nieuwe technologie snel eigen te kunnen maken. Daarnaast zijn ICT-vaardigheden en soft skills steeds belangrijker, denk aan omgaan met klanten en collega's, plannen en samenwerken. In de praktijk zien wij bijvoorbeeld dat de installateur die werkzaam is in de bestaande bouw steeds vaker eerst een adviesrol moet vervullen. Welk niveau van comfort wil deze particuliere huizenbezitter? Wat betekent dat voor de investering nu en de terugverdientijd? Wat zijn de (on)mogelijkheden in dit bestaande huis? Van de installateur wordt verwacht dat hij of zij de vraag kan achterhalen, goed kan adviseren, weet heeft van financierings- en gemeentelijke subsidievormen en het vervolgens ook kan (laten) uitvoeren. En vanuit de nieuwbouw zien we bijvoorbeeld dat de architect, de aannemer en de installateur steeds intensiever samen moeten werken. Wellicht wordt de installatie straks bepalend voor het ontwerp, in plaats van andersom.

Zowel in de praktijk als tijdens de opleiding betekent dit dat je vanuit het totale vraagstuk moet gaan leren denken, omdat de oplossing vaak meerdere disciplines zal raken. Samenwerking in de keten is hierbij heel belangrijk. Kennis van nieuwe technieken en competenties als luisteren, begrijpen, interpreteren, samenwerken en adviseren verwerkt Kenteq daarom in Techniekstad, het leermiddelenplatform voor (v)mbo, en in de bij- en nascholing voor werkenden in de techniek. Hiermee gaat Kenteq bijdragen aan een duurzame toekomst, want wat zou het geweldig zijn als het ons lukt!

Yvonne Morsink
Directeur stichting Kenteq
Bij- en nascholing, leermiddelen voor de techniek

Bronnen:

- *Ontwerpadvies 'Energietransitie en werkgelegenheid' van de SER, Bestemd voor de raadsvergadering, 19 april 2018*
- *Artikel 'Voorkom vertraging door mismatch arbeid', interview met Henri de Groot (SER) in SERMagazine mei 2018*